

§ 246

Dnr KS 2025/000733-2

Yttrande- Remiss av Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall

Kommunstyrelsens beslut

Yttrandet översänds till Klimat- och näringslivsdepartementet som Oskarshamns kommuns yttrande över Remiss av Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall.

Jäv

Mathias Karlsson (KLP) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av beslutet.

Ärendet

Regeringen önskar synpunkter från Oskarshamns kommun på Kärnkraftsprövnings-utredningens delbetänkande Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall (SOU 2025:104). Utgångspunkt för utredningens delbetänkande har varit att föreslå ett sammanhängande system för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle som kan hantera de huvudsakliga problem och utmaningar som bedömts påverka effektivitet, ändamålsenlighet och tydlighet i avfallssystemet på kort och lång sikt.

Utredningen föreslår ett nytt avfallssystem som ska ta hand om kärnavfall och använt kärnbränsle från reaktorer som kommer att byggas i framtiden

Yttrande

Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande belyser en central och långsiktigt avgörande fråga för Sveriges energiförsörjning och miljösäkerhet. Oskarshamns kommun ställer sig positiv till utredningens förslag där ett centralt ställningstagande är att även framtida generationers kärnavfall och använt kärnbränsle ska hanteras inom ett aktörsdrivet system. Kommunen delar utredningens bedömning att ett sådant system främjar effektiva lösningar och bygger på principen om att förorenaren betalar (avsnitt 6.1). Det föreslagna systemet bedöms ha goda förutsättningar att vara flexibelt och anpassningsbart till teknikutveckling samt öppet för både större och mindre aktörer som vill ansluta sig vid olika tidpunkter.

Utredningen presenterar förslag som syftar till att etablera ett hållbart och robust system för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle. Oskarshamns kommun bedömer att dessa frågor är av yttersta vikt, särskilt för kommuner med planerad kärnteknisk verksamhet. För boende och verksamma i en kärnkraftskommun är det avgörande att det finns en tydlig och transparent process som reglerar ansvarsfördelning, finansiering och långsiktig hantering av kärnavfall. Avsaknad av en sådan strategi riskerar att undergräva det lokala förtroendet för berörda aktörer och för den nationella kärnkraftspolitiken.

En nyligen genomförd lokal opinionsundersökning av Novus visar att intresset för information om avfallshantering är betydande. Undersökningen omfattade Oskarshamns kommun samt sex grannkommuner. Resultatet visar att tre fjärdedelar av kommuninvånarna i Oskarshamn och 57

procent i grannkommunerna är mycket eller ganska positiva till ny kärnkraft i Oskarshamn. Den fråga som flest respondenter, 48 procent, angav som mest angelägen att få information om vid en eventuell nybyggnation av kärnkraftverk var hanteringen av avfallet.

Som befintlig kärnkraftskommun vill Oskarshamns kommun understryka vikten av lokal insyn och delaktighet i processerna kring kärnavfall och använt kärnbränsle. Historiskt har förtroendet för kärnkraftsindustrin vilat på öppenhet, informationsutbyte och möjlighet till påverkan. Utredningens förslag möjliggör fortsatt insyn och delaktighet på lokal nivå, vilket är positivt. Avsnitt 7.7, som behandlar informationsstrategin, är särskilt viktigt i detta sammanhang. Kommunen bedömer att huvudansvaret för informationsinsatser även fortsättningsvis bör ligga hos de aktörer som hanterar avfallet. Den nationella avfallsorganisationen får en central roll i att samordna och finansiera dessa insatser inom ramen för sin verksamhet, som är fristående kärnavfallsfondens informationsinsatser.

För att säkerställa en effektiv förankring av planeringen och strategin för det nya avfallssystemet krävs ett nära samarbete mellan den nationella avfallsorganisationen och berörda kommuner. Kommunen vill betona vikten av att involvera lokala säkerhetsnämnder och kommunala strukturer i detta arbete. Ett välfungerande samarbete är en förutsättning för att upprätthålla allmänhetens förtroende för hanteringen och förvaringen av kärnavfall.

Vidare är det positivt att utredningen föreslår en tydliggörande av statens sekundära ansvar (avsnitt 10.2). Förslaget att komplettera 14 b § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet med en uttrycklig bestämmelse om statens ansvar att säkerställa slutförvaring i de fall tillståndshavaren inte kan fullgöra sitt ansvar undanröjer osäkerhetsfaktorer och stärker rättssäkerheten. Detta är av stor betydelse när en kommun ska ta ställning till en tillståndsansökan.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget bedöms inte få några direkta konsekvenser för barn och unga.

Ärendets behandling

I ett tjänsteutlåtande från kansli- och utvecklingsenheten föreslås att yttrandet godkänns och översänds till Klimat- och näringslivsdepartementet som Oskarshamns kommuns yttrande över Remiss av Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall.

Dagens sammanträde

Ordföranden ställer proposition på förslaget från kansli- och utvecklingsenheten och finner att kommunstyrelsen beslutar bifalla detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande
Missiv
Delbetänkande

Skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet